

KOMITET POLITYKI NAUKOWEJ

Opinia Komitetu Polityki Naukowej o projekcie Planu działania Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej na rok 2026.

*Dotyczy: na podstawie art. 340 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r.
Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2024 r. poz. 1571), Minister Nauki
i Szkolnictwa Wyższego zwrócił się do Komitetu Polityki Naukowej o zaopiniowanie projektu
Planu działania Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej na rok 2026.*

Rok 2026 będzie dziewiątym rokiem działalności Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej, powołanej do dynamicznej poprawy międzynarodowej pozycji Polski w nauce i szkolnictwie wyższym poprzez programy stymulujące międzynarodową mobilność studentów, naukowców oraz współpracę badawczą. Oferta NAWA konsekwentnie się poszerza, odpowiadając na potrzeby środowiska akademickiego i adaptując się do globalnych trendów oraz wyzwań. Komitet Polityki Naukowej, po analizie projektu, **pozytywnie opiniuje Plan Działalności Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej na 2026 r., wskazując jednocześnie na kluczowe mocne i słabe strony dokumentu.**

1. Mocne strony:

- Plan działań NAWA na 2026 r. jest kompleksowy i spójny ze Strategią rozwoju Agencji na lata 2024-2030, skupiając się na pięciu celach strategicznych: internacjonalizacji nauki i szkolnictwa wyższego, promocji języka polskiego, wzmacnianiu obecności międzynarodowej, transferze wiedzy oraz rozwoju instytucjonalnym.
- Ambitny zakres – obsługa ponad 6,2 tys. beneficjentów, w tym 5,2 tys. indywidualnych, przy budżecie 287,9 mln zł – potwierdza skuteczność Agencji w skalowaniu programów flagowych, takich jak Polskie Powroty czy Ułam. Dokument wyróżnia się harmonogramem naborów i ukierunkowaniem na innowacje, jak instytucjonalny Ułam zgodny z UE.
- Flagowe inicjatywy, jak zmiana Ułam NAWA na formę instytucjonalną zgodną z zaleceniami UE czy nowy program TOP200 im. Weigla dla naukowców z najlepszych uczelni, wzmacniają doskonałość naukową.
- Promocja obejmuje udział w kluczowych targach (APAIE, NAFSA, EAIE) i rozwój kampanii Ready, Study, GO! Poland oraz Research in Poland, co skutecznie buduje wizerunek Polski.

2. Słabe strony:

- Brak jest podania perspektywy czasowej zmian finansowych/liczby beneficjentów/wskaźników sukcesu itd. w stosunku do lat poprzednich.

KOMITET POLITYKI NAUKOWEJ

- W roku 2026 zostanie przeprowadzony pomiar wskaźników realizacji celów przewidzianych w Strategii rozwoju Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej na lata 2024-2030, zgodnie z przeprowadzoną w roku 2025 rewizją zbioru wskaźników realizacji poszczególnych celów. Brak podania tych wskaźników.
- Eksperci NAWA: w 2026 r., w związku z rekomendacją Rady NAWA, Agencja skupi się na pozyskiwaniu ekspertów międzynarodowych, brak podania odsetka ekspertów zagranicznych.
- Plan ewaluacji działań NAWA na rok 2026. W ramach ewaluacji bieżącej przeprowadzonych zostanie 39 ankiet wśród instytucji i osób uczestniczących w programach NAWA oraz 5 ankiet wśród osób korzystających z serwisów internetowych i systemów Agencji. Obok ankiet, prowadzonych w ramach ewaluacji bieżącej, przeprowadzone zostaną także dwa pogłębione badania ewaluacyjne. Czy liczba ankiet ewaluacyjnych nie jest zbyt niska?
- Wprowadzenie chatbota w NAWA do obsługi podstawowych informacji administracyjnych niesie kilka kluczowych ryzyk, mimo korzyści w odciążeniu pracowników. Upředzenia w modelach AI mogą prowadzić do błędnych odpowiedzi lub dyskryminacji beneficjentów a brak transparentności uniemożliwia weryfikację decyzji. Niskie zaufanie obywateli zwiększa frustrację i obciąża obsługę ludzką.

Rekomendacje: Plan dobrze wpisuje się w politykę naukową Polski, promując internacjonalizację jako narzędzie osiągnięcia doskonałości, ale warto wzmocnić metryki wpływu ekonomicznego (np. via ELA, ZUS) i integrację z NCN/NCBR. Sugeruje się priorytet dla analiz rynków edukacyjnych w promocji oraz zwiększenie roli beneficjentów w ewaluacji. W kontekście szkolnictwa wyższego w Polsce, dokument wspiera efektywność poprzez transfer wiedzy, choć mógłby mocniej akcentować aspekty innowacyjne.

prof. dr hab. Ewa Gruza
Przewodnicząca KPN
Warszawa, dn. 28 stycznia 2026 r.